

Motion till riksdagen 2009/10:U349

av **Bodil Ceballos och Ulf Holm (mp)**

Västsahara

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Marockos illegitima ockupation ska fördömas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör inta en självständig roll i Västsaharafrågan och inte anpassa sig till EU:s lojalitet mot Frankrike och Spanien.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ge aktiv hjälp till flyktingar i flyktingläger att återvända.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör agera för att Marocko inte ska erhålla bistånd från EU så länge ockupationen av Västsahara fortgår.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör erkänna Västsahara som nation.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stoppa införseln av varor från det av Marocko ockuperade Västsahara.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i FN bör verka för att en folkomröstning ska genomföras för att bilda utgångspunkt för en stabil statsbildning i Västsahara.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Marocko bör uppmanas att upphöra med tortyr och diskriminering av saharier.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör driva på för att den illegitima muren genom Västsahara rivs.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Miljöpartiet de gröna har under flera år motionerat mot Marockos illegitima ockupation av Västsahara och för det västsahariska folkets rätt till självbestämmande. Sverige har varit tydligt mot Marocko i 30 år nu, och var också det enda EU-land som röstade emot EU:s förslag om fiskeavtal mellan EU och Marocko den 22 maj 2006 eftersom Sverige gjorde bedömningen att avtalet hade brister i folkrättsligt hänseende och att sahariska fiskevatten inte borde ingå i avtalet. I EU är det främst Frankrike och Spanien vars intressen som f.d. kolonialmakter med stora ekonomiska och politiska intressen i nordvästra Afrika förhindrat att EU står upp för folkrätten. SADR har erkänts av ett 80-tal stater, de flesta afrikanska. Däremot har ingen EU-stat eller annat europeiskt land hittills erkänt Västsahara. Den borgerliga regeringens officiella hållning är att Västsahara är ockuperat av Marocko och att Marocko inte har rätt att för egen vinning utnyttja Västsaharas naturresurser. Statsminister Fredrik Reinfeldt (M) betonade i sin regeringsförklaring 2008 att folkrätten gäller lika för alla. Fagra ord i talarstolen, men i praktiken händer ingenting. Som EU:s ordförande har inga initiativ kommit. En rakryggad svensk regering borde kunna välja rätt mellan folkrätt och vinstintressen.

Efter EU:s fiskeavtal ökar investeringsplanerna bland marockanska företag på ockuperat område, bland annat fiskprodukter och andra matvaror. Marocko står i begrepp att intensivifiera sina exploateringsplaner med exportfrizoner i Västsahara, vilket visar att vi kan förvänta oss ett ökat inflöde av varor producerade i Västsahara under marockansk ursprungsmärkning. Just nu pågår samtal mellan EU och Marocko om fördjupat samarbete. Med avtalet sluter EU Marocko ännu närmare till sig. Även om syftet kanske inte är det, så innebär dessa avtal att EU i praktiken legitimerar Marockos ockupation av Västsahara. I grunden är det bra att alla Medelhavsländerna knyts närmare EU, men ett absolut kriterium är att de mänskliga rättigheterna respekteras och att en ockupation av ett annat land eller territorium aldrig kan accepteras.

I konfliktens spår finns olösta humanitära problem

FN har förklarat Polisario som den enda representanten för det västsahariska folket. Mellan 125 000 och 150 000 sahariska flyktingar lever i flyktinglägren i Tindouf i sydvästra Algeriet sedan mer än 30 år och är helt beroende av bistånd från det internationella samfundet för sin överlevnad. Sverige stödjer sahariernas rätt till självbestämmande och lämnar därför bilateralt bistånd till de sahariska flyktingarna. Förhållandena i dessa läger är minst sagt knappa. Dessa måste få hjälp att återvända till sitt land. För att genomföra en återanpassning och skapa ett nytt samhälle krävs också resurser. De som ska återvända har stora och omedelbara behov för att ges en chans att anpassa sig till ett normalt liv i hemlandet. Det behövs stöd till skolor och sjukhus. Den svenska regeringen bör i handling tydligt visa att Sverige ger sitt stöd till ett

upprätthållande av freden och att folkomröstningen slutligen genomförs på ett korrekt sätt och att Västsahara därefter går en trygg och demokratisk framtid till mötes.

Särskilt anmärkningsvärd är världssamfundets och Sveriges tystnad om en folkrättsvidrig murbyggnad, 220 mil lång, som Marocko tillåtits sätta upp rakt genom Västsaharas öken för att skydda naturtillgångar och mineralfyndigheter från att nås av saharierna. Sverige bör därför i FN:s säkerhetsråd och inom EU verka för att Västsahara får stöd för ett återuppbyggnadsarbete. Det är viktigt att Sverige också agerar på lång sikt för fortsatt internationellt stöd till demilitarisering, murens rivande och minröjning samt för uppbyggnad av ett demokratiskt och självständigt Västsahara.

Otaliga vittnesmål finns slutligen om grova förföljelser, tortyr och godtyckliga rättsliga ingripanden från Marockos sida som pekar på att Marocko är fortsatt berett att gå långt för att hävda sin ockupation. Ett rent skräckvälde kommer fram i rapport efter rapport, men blir långt ifrån allmänt känt och kritiserat. Vare sig inhemska eller utländska journalister tillåts skildra ockupationen inifrån.

Det som utspelas framför våra ögon i Afrikas nordvästligaste hörn är ren och skär kolonialism och ett fullständigt oberättigat förtryck av ett folk som med fredliga medel försöker hävda sin rätt – ett förtryck som begås av en ekonomiskt starkare granne och av transnationella storbolag, alltihop med EU:s både tysta och ekonomiska stöd. Marocko är ett land som erhåller EU-bistånd, vilket kraftigt måste ifrågasättas så länge denna situation fortgår.

Miljöpartiet anser att Sverige, som en minsta gest, bör ansluta sig till skaran av länder som erkänner Västsahara som egen nation.

Stulet gods på våra matbord

Med EU:s fiskeavtal och EU:s intention att fördjupa samarbetet med Marocko blir det allt svårare för ett enskilt EU-land som Sverige att välja bort marockanska produkter eftersom det i dag är svårt att ursprungsbedöma varorna. Det förekommer i dag ingen gränskontroll mellan Marocko och Västsahara, och det finns ingen pålitlig ursprungsmärkning, eftersom det handelsavtal som EU slutit med Marocko inte gör någon skillnad mellan Västsahara och Marocko. I praktiken verkar EU ha accepterat och erkänt ockupationen.

Den svenska importen från Marocko består till stor del av livsmedelsprodukter som frukt och fisk samt av textilprodukter. Sedan i maj 2008 finns Exportrådet representerat i Casablanca för att främja handeln mellan de båda länderna. Om det är så som vi konstaterat ovan att det i dag inte finns någon gränskontroll mellan Marocko och det ockuperade Västsahara, och att det inte finns någon pålitlig ursprungsmärkning så kan man kraftigt ifrågasätta hur Exportrådet tänkte när man valde att etablera handelskontor i Casablanca.

Enligt artikel 16, moment 2 i FN:s Charter of Economic Rights and Duties of States från 1974 står det tydligt: "Ingen stat har rätt att främja eller upp-

Fel! Okänt namn på

muntra investeringar som kan utgöra ett hinder för befrielsen av ett ockuperat territorium.”

Vid ett flertal tillfällen har det konstaterats att frukt och grönsaker märkta med ursprungsland Marocko i verkligheten kommit ifrån det ockuperade Västsahara. T ex har tomater från odlingar i Dakhla, Västsahara, sålts på Coop (Norge och Sverige) som marockanska. Andra marockanska varor som ofta ”kontamineras” är citrusfrukter. Eftersom de producerats på ockuperad mark och sålts utan att invånarna i det ockuperade territoriet gett sitt samtycke och fått del av inkomsterna är tomaterna att betrakta, folkrättsligt sett, som ”stulet gods”.

Utöver fisk, frukt och grönsaker exploaterar Marocko just nu även olja på kontinentalsockeln och fosfat (råvaran för konstgödsel) samt flera mindre kända fyndigheter av guld och metaller på ockuperat område i södra Västsahara. Marocko exporterar även stora mängder sand från Västsahara för att försköna stränder vid turistanläggningar främst på Kanarieöarna och Madeira. Utbudet av ”stulna varor” från Västsahara kommer att öka på EU-marknaderna om inte EU och Sverige stoppar strömmen av stulna varor från Västsahara och aktivt avråder svenska företagare från oetiska affärer och investeringar. FN:s regler som reserverar landets resurser för den västahariska befolkningen gäller. Marocko har ingen rätt att för egen del utnyttja territoriets naturresurser. Det som nu tillåts pågå är stöld och de som köper de stulna varorna gör sig skyldiga till häleri. För konsumenten i butiken kan det vara svårt att förstå sig på alla internationella regler och lagar. Därför bör EU och vår regering se till att de internationella lagarna efterlevs och att Västsaharas naturtillgångar fredas.

Stockholm den 6 oktober 2009

Bodil Ceballos (mp)

Ulf Holm (mp)